

سالياني رپورت اپريل 2016 کان مارچ 2017 تائين

سنڌالاجي ترست پنهنجو ڪاروبار اسٽئنڊنگ ڪاميٽي ۽ دواران هلائيندي آهي هن سال ۾ ڪاميٽي ۽ جون ڇهه ميٽنگون ٿيو. 6 پيٽرن، 2 سينيئر پيٽرن ۽ 12 لائيف ميمبر پڻ هن سال ٿيا. سال ۾ ٿيل مشغولين جو مختصر بيان هن ريت آهي :

لئبرري :

هن سال اٽڪل 333 ڪتاب ۽ 35 مخزنن جا پرچا لئبرريءَ ۾ شامل ڪيا ويا. هن وقت لئبرريءَ ۾ سنڌي، هندي ۽ انگريزي اٽڪل 20350 ڪتاب ۽ 1265 مخزنن جا پرچا موجود آهن. 1075 کان مٿي اڳوڻا اٽڪل ڪتاب هٿ ڪري سنڀال سان رکيا ويا آهن.

ڪتابن کانسواءِ سنڌي راڳيندڙن جون 850 آڊيو ڪئسيٽون، 850 سي. ڊي. وي. سي. ڊي. ۽ 150 سنڌي پروگرامن ۽ ناٽڪن جون ويڊيو ڪئسيٽون به لئبرريءَ ۾ موجود آهن.

هن سال سنڌي روهڙا، مرلي گوونداڻي، پريتر ورياڻي، هري ميڙاڻي، لچمڻ ڪومل، لال هر داساڻي، هوندراج بلواڻي، تيج قابل ۽ ٽيٽونرام دربار وٽان ڪافي ڪتاب حاصل ٿيا.

دستاويز وياڳ :

اٽڪل ڪتاب سڪن ڪري سرورق سميت هوبهو ساڳي حالت (3/5 ڪاپيون) ۾ ٺاهي محفوظ ڪري رکڻ جو ڪاربه زور شور سان جاري آهي. ڪمپيوٽر تي سڪن ٿيل هنن ڪتابن جون سي. ڊي. به تيار ڪري رکيل آهن، جنهن ضرورت مطابق هنن ناياب پستڪن جون وڌيڪ ڪاپيون شايع ڪرائي سگهجن. هيٺائين ڪل 95 ڪتاب ٺاهي رکيا ويا آهن.

ساڳي طرح مرحوم مقبول اديبن جي جدا جدا مخزنن ۾ چڙ و چڙ ٿيل رچنائن کي سهيڙي وري ڪمپيوٽر تي چاڙهي ڪتابي صورت ۾ 3/5 ڪاپيون تيار ڪري محفوظ رکڻ واري يوجنا هيٺ 24 کن ڪتاب تيار ڪري رکيا ويا آهن.

ڪل ملائي 16 اديبن جي ڪارنر س لاءِ مواد آهستي آهستي گڏ ٿي رهيو آهي. واسطيدار اديبن متعلق مليل مواد، رچنائون، دستخط، چتر، فوتا وغيره سڀ سهيڙي سلسليوار رکيا پيا وڃن.

اديبن جي رچنائن جا دستخط ۽ هُنن ڏانهن لکيل خط به گڏ ڪري رکيا پيا وڃن.

1150 کان مٿي سنڌي ناٽڪ سڪرپٽ بئنڪ ۾ ميسر ڪري رکيا ويا آهن. ڪي ڪي ناٽڪ ته 120 سالن کان به وڌيڪ عرصو اڳ جا لکيل آهن.

سر سوتي ميوزيم ۽ آرٽ گئلري :

ميوزيم ۽ آرٽ گئلريءَ ۾ سٽيل جي فريمن ۾ لڳل بورڊن تي اڳ گڏ ڪيل 1200 کان مٿي رنگين فوٽن ۾ به هن سال اضافو آيو آهي. هي چتر، نقشا سنڌ جي جاگرافي ۽ تواريخ کان سواءِ سنڌي سنسڪرتيءَ جي انيڪ پهلن تي ڀرپور روشني ٿا وجهن. سنڌي اديبن کان سواءِ سنڌي ودوانن، سنتن، فلمي ستارن، سوتنتر تا سنگرامين، ڪلاڪارن، فوجين، پارليامينٽ ميمبرن ۽ سرڪاري اڳواڻين حاصل ڪيل مهان هستين جا گهڻي چتر موجود آهن. شاه، سچل، سامي، شاه جي سورمين ۽ جهولبلعل جي جيون ۽ جا به انيڪ چتر رکيا ويا آهن.

ميوڙ بهر لاءِ گڏ ڪيل اٺلپ ڇيڙون رکڻ لاءِ خاص شبهي جا ننڍا 20 ڪٽ آهن. اندر بجلي ۽ ميوڙ ڪ جو بندوبست رکيو ويو آهي. ميوڙ بهر ۾ جنڊي ۽ جو ڪر، ڪٽ جا باسٽ، حمام دستو، بئراڳڻ، ڪي نچ سنڌي ساز، چمڙي ۽ ڀرت جي ڪر جا اسر رکيا ويا آهن.

منگهارام ملڪاڻي ڊرامو ڪلب :

- 29 مئي 2016 تي سنڌالاجي ڪلب تي ٻال ڪلاڪن جو نرت، ناٽڪ ۽ سنگيت جو پروگرام موتي پرڪاش جي قومي تراني 'آنڌي' ۾ جوت جڳائڻ وارا سنڌي سان شروع ٿيو. گائڪ ڪلاڪار هيون سمرن ٿلواڻي ۽ ڪاجل ٿلواڻي. ان موقعي تي سمرن طرفان 'جاڳ سنڌي جاڳ' ۽ دوپڇ چينٽاڻي ۽ طرفان 'ڏني ڪا ماءُ سورن جي' گيت به پيش ٿيا. جيا آندڻي ۽ جي ڪوريو گرافي ۽ هيٺ هر شين لعلواڻي، ٽوشا چينٽاڻي ۽ پرائيڊل واڌواڻي ۽ هڏڪي ۽ مٿان مونڪي آڻي هڏڪي، لوڪ گيت تي لاجواب نرت درشڪن کي جهومائي ڇڏيو. به ننڍڙا ناٽڪ 'ڏنڻ ڪنهن پيڙو' ۽ 'مونڪي انجام گهر جي' صاحب بچاڻي ۽ جالڪيل سندس ئي هدايتڪاريءَ ۾ ٻال ڪلاڪارن ڪري درشڪن کي خوش ڪري ڇڏيو. اداڪار هئا: ڪاجل ٿلواڻي، ڪر شما ٿلواڻي، سنڀت ٿلواڻي، نڪل واڌواڻي، ڪر شنا لعلچنداڻي، ڪر و تارت ڪيلا ۽ پائل ورياڻي. سڀني ڪلاڪارن کي سوکڙيون ڏنيون ويون.
- 24 جولاءِ 2016 تي 'سنڌالاجي رنگ منچ' ڊاڪيومينٽري فلم ڏيکاري وئي. صاحب بچاڻي ۽ جي لکيل هن فلم ۾ سنڌالاجي ۽ طرفان 1985ع کان ڪيل ناٽڪن جو اتهاڻ ڏيکاريل آهي. ڪافي تفصيل ڏيڻ کان سواءِ ڪيترن ناٽڪن جون جهلڪون به ڏنل آهن.
- 20 ۽ 21 آگسٽ 2016 تي احمدآباد ۾ 'وزڻ سنڌو چلڊرين ائڪيڊمي' طرفان ٻال اداڪارن لاءِ رڪيل ورڪشاپ ۾ شرڪت ڪرڻ لاءِ 8 ٻال ڪلاڪار شري تلسي ٿلواڻي ۽ جي نگراني ۽ هيٺ موڪليا ويا.
- 18 سيپٽمبر 2016 تي شري ڪمل نهالاڻي ۽ آڪاشواڻي پيچ تان پارسارت ٿيل ناٽڪن جي ڄاڻ ڏني. هن ڪن ناٽڪن جون جهلڪون ٻڌائيندي پروگرام کي ڪافي دلچسپ بڻايو.
- 9 آڪٽوبر 2016 تي گجرات ٻال اداڪارن جي چٽاڀيٽيءَ ۾ ڀاڳ وٺڻ لاءِ صاحب بچاڻي ۽ جو لکيل ۽ هدايتڪاري ڪيل ناٽڪ 'هو ڇو تون نه چو' موڪليو ويو. هن ناٽڪ کي ڪل 4 انعام عطا ٿيا. بهترين هدايتڪاري (نمبر 1)، بهترين سکر پٽ (نمبر 2)، بهترين اداڪار (نمبر 1) ۽ بهترين پيشڪش (نمبر 2). اداڪار هئا: پائل ورياڻي، پونر لعلواڻي، موٽ ٿلواڻي، ڪر و تارت ڪيلا، جئشري گلوڻي ۽ تيريسا چينٽاڻي.
- 22 ۽ 23 آڪٽوبر 2016 تي 'بني سيوا سنگهه' جي نينڊ تي ڪلب جا ٻال ڪلاڪار صاحب بچاڻي ۽ جا لکيل ۽ هدايت ڪيل به ناٽڪ 'هو ڇو تون نه چو' ۽ 'سنڌ پٽي ياد آڇي' اُتي هزارن درشڪن اڳيان ڪاميابيءَ سان پيش ڪري آيا.
- 23 آڪٽوبر 2016 تي وري شري ڪمل نهالاڻي ۽ آڪاشواڻي پيچ تان پارسارت ٿيل سنڌي ريڊيو ناٽڪن بابت ڳالهائيو. ان موقعي تي احمدآباد چٽاڀيٽيءَ ۾ کڻي آيل اداڪارن جو سمنان به ڪيو ويو.

- 4 دسمبر 2016 تي درشڪن کي صاحب بجاڻيءَ جا لکيل ٻه ناٽڪ 'پيسو نه، پيار ڪي' ۽ 'ڏوهي ڪير' ڏيکاريا ويا. ٻنهي ناٽڪن جو هدايتڪار هو صاحب بجاڻي. اداڪار هئا ڪرونا ٿر ڪيلا، موهت تلوڪاڻي، پابل ور ياڻي، نڪل واڌواڻي ۽ همانشو لعلواڻي.
- 22 جنوري 2017 تي مڪاني اداڪارن ڇمپا چينٽاڻيءَ سان گڏجاڻي رکي وئي. ڇمپا پنهنجي رنگ منچ جيون جو ورنن ڪندي ڪي دلچسپ واقعا ٻڌايا. ٻڌندڙن جي سوالن جا مؤزون جواب ڏنا ۽ پنهنجو لکيل ناٽڪ 'عام آدمي ماڪوڙو آڪار' پڙهي ٻڌايو. ان کان اڳ مصري ۽ ناريل ڏٺي سندس جوڳو سمنان ڪيو ويو.
- 26 فيبروري 2017 تي ويجهڙائيءَ ۾ گذاري ويل رنگ منچ جي اعليٰ ڪلاڪار مدن جمائيءَ کي شروعاتي ڏيندي لکي ڪلاڻي ۽ صاحب بجاڻيءَ سندس ناٽڪي جيون ۽ شخصيت جو وستار سان ورنن ڪيو. آخر ۾ سندس ناٽڪ 'وصيت نامو' صاحب بجاڻيءَ جي هدايتڪاريءَ ۾ پيش ٿيو. اداڪار هئا مهيش ڪلواڻي، ڪومل ديالاڻي، ڇمپا چينٽاڻي، تسلي ٿاواڻي ۽ مڪيش تلوڪاڻي.
- 'وشو رنگ منچ ڏينهن' جي سلسلي ۾ 26 مارچ 2017ع تي 'رچنا ٿرسٽ' طرفان پريو درشن هال ۾ 2 هندي ناٽڪ پيش ٿيا. سندن نيند تي ان موقعي تي ڪلب طرفان سنڌي هال ناٽڪ 'ڏوهي ڪير؟' به پيش ڪيو ويو.

ساڌو هيرانند نولراءِ اڪاڊمي

ساڌو هيرانند نولراءِ اڪاڊمي، آديپور؛ 25 نومبر 1992 ۾ انڊين انسٽيٽيوٽ آف سنڌالاجيءَ طرفان، اسڪول نرسري ڪلاس جي ستن ٻارن سان شروع ڪيو ويو هو ۽ سال 2005 ۾ اسڪول 12 درجي تائين پهتو. هائر سيڪنڊري اسڪول ٿيڻ جي شروعاتي سال ۾ 436 ٻار هئا. سال 2016-2017 ۾ 421 شاگرد هئا جن مان سنڌي ٻار 182 هئا.

گجرات بورڊ جي امتحانن جو نتيجو :

ڪل وديارتي	ڪامياب	نتيجو
37	28	76.00%
ڪل وديارتي	ڪامياب	نتيجو
23	19	83.00%

شاگردن لاءِ سهائتا: اسڪول جي 31 گهر جاڻو وديارتن کي ناري اوڌراڻيءَ طرفان ڪل 129400 روپيا سهائتا طور حاصل ٿيا. وي سنڌيز، مڪاني سنسٽا طرفان گهر جاڻو 9 شاگردن کي ڪل 79900 روپيا سهائتا ملي.

ڪتابي پڙهائيءَ سان گڏ سڄي سال ۾ ٻارن جون ٻيون به گهڻي سرگرميون رهيون، جن ۾ رنگولي، گرٻا، ناچ، مضمون لکڻ ۽ ٻارن جون چٽاڀيٽيون به شامل هيون، جهڙوڪ پوسٽر ٺاهڻ، رڪڙي ٺاهڻ، پينٽنگ ۽ ڊرائنگ، بيت پڙهڻ، تقرير ڪرڻ، صورتخطي، ڪلاس سينگارڻ ۽ سڃاڻڻ، صفائي وغيره.

هيٺ ڄاڻايل وڏا ڏينهن به اسڪول ۾ ٻارن ملهيا:

وڻ پوڪيو ۽ صفائي ڏينهن (11 جون)، يوگا ڏينهن (21 جون)، کاڌي بابت ڄاڻ تي ڏينهن، رڪڙي ٻڌڻ (16 آگسٽ)، سوتنتر تا ڏينهن (15 آگسٽ)، جنماشتم (23 آگسٽ)، ماسٽرن جو ڏينهن (5 سيپٽمبر)، سوچتا اڀيان ڏينهن (2 آڪٽوبر)، نورانرا اٽسو (7 آڪٽوبر)، ڌياري اٽسو (25 آڪٽوبر)، بال دوس (25 نومبر)، ڪرسمس ڏينهن (23 ڊسمبر)، اٽرائٽ (13 جنوري)، هيومن ڪالائي شهبدي ڏينهن (21 جنوري)، پرڄائنتر دوس (26 جنوري)، ڏهين ۽ ٻارهين درجي جي وديارتين سان وداعي اٽسو (فيبروري) ۽ هولي (23 مارچ). اڳئين سال کان گرانڊ پٽر بنٽ ڏينهن به سال ۾ به دفعا ملهائيو ويو.

انڪانسواءِ:

- سال ۾ ٻه ٽي دفعا شاگردن کي ڪچ ۾ ويجهين ايراضيون ۾ وندر ۽ سڪيا لاءِ پڪنگ تي وٺي وڃبو آهي.
- اپريل 2016 ۾ پرسنلتي ڊيولپمينٽ ڪورس هلايو ويو. ٻارن کي سنگيت، نرتيم ۽ ناٽڪ کان سواءِ ڪراٽي ۽ ايروبڪس جي به سڪيا ڏني وئي. ڪُل 32 ٻارن ان جو خوب لاپ ورتو.
- اسڪول جي وديارتين جدا جدا سکولن ۾ ٿيل ڪيٽي (7-8 جولاءِ) ۽ ڪرڪيٽ چٽاڀيٽين ۾ ڀرپور حصو ورتو.
- اسڪول طرفان 8 فيبروريءَ تي اسڪول ڏينهن ملهائيو ويو.
- پڌر يشور ڏانهن 9، 10، 11 ۽ 12 درجي جي شاگردن کي شڪشا ترپ تي موڪليو ويو.
- آڪٽوبر ۾ اسڪول ۾ شاگردن لاءِ ميڊيٽيشن ۽ يوگا ڪئمپ رکي وئي.
- انٽر اسڪول مضمون چٽاڀيٽي ۾ ڊاڪٽر سي. جي. هاءِ اسڪول ۾ سبجيڪٽ پروهيٽشن آف لڪور ۾ ٻارن حصو ورتو (10 جولاءِ).
- اسڪول ۾ نير سان يوگا جي سڪيا به ڏني ويندي آهي.
- گجرات ايڊيوڪيشن بورڊ جا امتحان اسڪول جي 6 بلاڪن ۾ مارچ 2017 ۾ ورتا ويا.
- 28 جولاءِ تي ميساڻا ڊوڌ ڊٽري ۽ ميساڻا واٽر پارڪ ڏانهن پڪنگ ڪئي وئي.

اوچ سڪيا ۽ ريسرچ وياڳ:

هن سال به رچنا شايع ڪرڻ جي جوابداري هن وياڳ کي ڏني وئي آهي. هن ۾ رچنائون سنڌي ۽ ديوناگري ٻنهي لپين ۾ آهن. پاڻڪن کي اڳئين پرچي ۾ ٻن لپين ۾ ڇپجڻ پسند آيو جنهن ڪري هن دفعي به معياري رچنائون کي ٻنهي لپين لاءِ رکيو ويو آهي. سنڌالاجيءَ دوران

سنڌيءَ ۾ تيار ڪيل ڀارت جي سنوڌان جو ڪجهه حصو ديوناگريءَ ۾ ڪيو ويو آهي. ان کان سواءِ سرڪاري يا غير سرڪاري ادارن مان ملندڙ Translation and Transcription جو ڪم هلندو رهي ٿو. انگريزي سنڌي ڊڪشنريءَ جي ٽائپ سيننگ ۽ پروف سڌارڻ جو ڪم هلي پيو.

سر تيون :

هر مهيني جي پهرئين منگل تي سر تين جي گڏجاڻي سڄو سال لڳ ڀڳ نيم سان هلي. هن ۾ هميشه جيان ساماڪ مسئلن تي، صحت جي سنڀال، مانسڪ شڪتي ۽ يوگ، ڌيان وغيره تي ڄاڻ ڏني وڃي ۽ هر ڪنهن پنهنجا آزمودا پيش ڪيا. آرگن ڊونيشن لاءِ هن سال به آگسٽ ۾ جن جا نالا درج نه ٿيل هئا انهن پنهنجا نالا درج ڪرايا. هر سال جيان سر تين پنهنجي گروپ ۾ جمع ڪيل ڊونيشن سان اسڪولي ٻارن کي يونيفارم، سوٽر وغيره وٺي ڏنا.

وڪرو وڀاڳ :

سنڌالاجيءَ جي اسٽال ۾ ڪتابن، آڊيو ويڊيو ڪئسيٽن ۽ سي. ڊي. ڊي. وي. ڊي. ڪانسواڙ سنڌي سڪڻ لاءِ ڪتاب، ڇارت، سنڌي ودوان، سنڌن ۽ اهم هستين جون تصويرون، سنڌ جا نقشا وڪري لاءِ رکيل آهن. هميشه وانگر هن سال به 9، 10 ۽ 11 نومبر تي ليلا شاه ڪتبا تي اسٽال لڳايو ويو. ڪُل ملائي ڪتابن ۽ ڪئسيٽن جو وڪرو 3744 رپين جو ٿيو. دهليءَ ۾ ورلڊ بوڪ فيئر ۾ به سنڌالاجيءَ جي طرفان اسٽال لڳايو ويو جتي 7684 روپين جو وڪرو ٿيو.

سر گر ميون :

چيٽي چند پروگرام جي سلسلي ۾ 9 اپريل 2016ع تي صاحب بچاڻيءَ شروع ۾ وستار سان چيٽي چند، سنڌي ٻولي ڏينهن تي روشني وڌي. ان بعد ڪيرت ٻاٻاڻيءَ جي لکيل سنڌيت جي جذبي سان پرپور ناٽڪ 'حيف تنهين کي هوءَ' تي سنڌالاجي طرفان جوڙيل فلم درشن کي ڏيکاري وئي. مهيش ڪلواڻيءَ جي هدايتڪاريءَ هيٺ اداڪار هئا پاڻ مهيش ڪلواڻي، چمپا چينٽاڻي، ڪومل ديلاڻي، هني ڪلواڻي، مڪيش تلوڪاڻي ۽ تسلي ٿاواڻي.

10 اپريل آرتوار ڏينهن سنگيت محفل ۾ راجيش ڀاونائي، گهنشيامداس بچاڻي، سمرن تلوڪاڻي، سسما رائسنگهاڻي، مڪيش تلوڪاڻي، روشن گوپالاڻي، ڪاجل ڇاڀا ۽ سينا رائسنگهاڻيءَ سنڌيت جي جذبي سان پرپور گيت، ڪالم، ڪافيون ٻڌائي سنڌي سنگيت جي پنتا پيش ڪئي. آخر ۾ آيو لعل جهوليلعل جي گيت تي درشڪ به نرت ۾ شامل ٿي جهومڻ لڳا. آخر ۾ سڀني گڏجي پوڄن ورتايو.

12 اپريل تي سنڌالاجيءَ جي ڪرمچاري (ڊرائيور) شري رام منگتاڻيءَ جي اڇانڪ مرتبو تي شوڪ سڀا ۾ ڊائريڪٽر شري ڪمل نهالاڻيءَ هن کي پياو پينل شرڏانجلي ڏني. آفيس پڻ سندس ياد ۾ بند رکي وئي.

13 اپريل 2016 تي ترست جي چيئرمن شري رام بخشاڻي جي صدارت هيٺ ميٽنگ ٿي. ويجهڙائيءَ ۾ گذاري ويل دائمي ترستين شري موتي پرکاش ۽ دادِي نر ملا گجواڻي جي خالي ٿيل جاءِ تي شري صاحب بجائي ۽ شري هري ميزاڻي جي دائمي ترستي مقرر ڪيو ويو. ترست جي اڳوڻي چيئرمن شري مورچ منگهڻائيءَ جي عليل صحت سبب هن جي استيعفا منظور ڪري سندس سپنر شري چندر منگهڻائيءَ کي دائمي ترستي رکيو ويو.

19 اپريل تي ڪڇ جو اڳوڻو ڪليڪٽر شري ڪمل دياڻي پنهنجي ماتا پنا سان سنڌالاجي ۾ آيو. هو سنڌالاجيءَ جي شاهي لٽبرري، ميوزم ۽ چترشالا کانسواءِ ٻيو عملي ڪار به ڏسي نهايت خوش ٿيا.

12 اپريل تي ماڻونٽ لٽراسڪول جا 180 شاگرد سنڌالاجيءَ جو ڪار به ڏسڻ لاءِ آيا. کين تفصيلوار لٽبرريءَ ۽ چترشالا ۾ سمجهاڻي ڏني وئي.

1 مئي 2016 آر توار ڏينهن ماهوار صوفيائي چوٽڪي ۽ عيوض درشڪن کي فلم ڪٽڪٽائي ڏيکاري وئي.

5 جون 2016 آر توار ڏينهن 2 ناٽڪ پيش ڪيا ويا. گوبند مالهيءَ جي ناٽڪ 'زمانو ڪو آيو آهي' جون هدايتڪار هيون چمپا چيتناڻي ۽ ڪومل دياڻي. اداڪار هئا چمپا چيتناڻي، تسلي تاواڻي، مڪيش تلوڪاڻي ۽ ڪومل دياڻي. ٻيو ناٽڪ هو واسديو نرمل جو لکيل 'جگر جا ٽڪر'. صاحب بجائيءَ جي هدايتڪاريءَ ۾ اداڪار هئا سنگيتا ڪلواڻي ۽ مهيش ڪلواڻي. درشڪن هنن ناٽڪن جو خوب مزو ماڻيو.

14 جون تي برڪ شاعر دادا هري دلگير جو جنم شتابديءَ جي سلسلي ۾ پريو درشن ۾ درياڻي پريوار طرفان ٿيل سنگيت محفل ۾ سنڌالاجيءَ جي پريوار سهار سان سنگيت پروگرام ۾ دادا جا لکيل گيت ٿي ڳايا ويا. گايڪ ڪلاڪار هئا وشني ايسراڻي، ڪاچل ڇاڻا، دشينت آهوجا، تسلي منگهڻائي ۽ سپنارائسنگهڻائي. پريوار به ڪلاڪ درشڪن سان دادا دلگير جي گيتن جو آندڻ ماڻيندا رهيا. پروگرام جي ڪارروائي صاحب بجائيءَ پنهنجي سپاويڪ نوع ۾ هلائي.

15 آگسٽ 2016 سومر ڏينهن پريو درشن هال ۾ شري لعلچند ويڏاڻيءَ جو جنم ڏينهن ۽ شري ريوچند ڪياڻيءَ جي ورسي ويڏاڻي پريوار طرفان ملهائڻ ۾ سنڌالاجيءَ جو کين چست سهار رهيو. ان موقعي تي ممبئيءَ مان مشهور گائڪ سرل روشن سان گڏ مڪاني گايڪائڻ سپنارائسنگهڻائي ۽ وشني ايسراڻيءَ واه جا صوفي ڪلامن ۽ ڪافين جي مڙج مچائي. آخر ۾ دعا جي ڪلام سان پروڱ رام پورو ٿيو. سڀني ڪلاڪارن جو سمنان ڪيو ويو. ڪارروائي هلائڻ جي جوابداري هميشه جيان صاحب بجائيءَ نبهائي.

20 آگسٽ 2016 چنڇر ڏينهن مرڪزي ساهت اڪاڊميءَ جي سهار سان سنڌالاجيءَ ۾ ليڪڪ سان گڏجاڻي پروگرام ۾ بڙودا مان آيل ساهت اڪاڊمي انعام يافتہ ساهتڪار نامديو تاراچنداڻيءَ نهايت دلچسپ نموني پنهنجي شخصيت ۽ ساهت رچنا تي پريوار روشن وڌي. هن صاحب ٻڌندڙن جي سوالن جا موزون جواب ڏنا. ان موقعي تي سندس ڇپيل پستڪ پڙ ڪيا ويا هئا.

2 آڪٽوبر آر توار ڏينهن شام جو صوفياڻي چوڻڪيءَ بدران درشڪن کي ڪنڪنائڻي فلم جو بھون حصو ڏيکاريو ويو.

22 ۽ 23 آڪٽوبر 2016 تي سنڌالاجيءَ جا اداڪار ڪچھ جي ٻني علائقي ۾ چار ناٽڪ پيش ڪرڻ ويا. هنن ٻنيءَ جي اٿاهه خلق اڳيان وصيت نامو، هو چون تون نه چو، حيف تنهن کي هو ۽ سنڌ پئي باد اچي، ناٽڪ پيش ڪري درشڪن کي خوش ڪري ڇڏيو. اداڪار هٿا مهيش ڪلواڻي، مکيش تلوڪاڻي، تلسي ٿاواڻي، چمپا چيتناڻي، ڪومل ديالاڻي، سنگيتا ڪلواڻي، هني ڪلواڻي، پائل ورياڻي، پونم لعلواڻي، ڪروتار ڪيلا، جئشري گلواڻي، موهت تلوڪاڻي ۽ تيريسا چيتناڻي. سنڌالاجيءَ جي ڊائريڪٽر شري ڪمل نهالاڻيءَ جي رهنمائيءَ هيٺ هنن ٻنيءَ ۾ به ڏينهن ڪاميابيءَ سان ناٽڪ پيش ڪيا.

30 آڪٽوبر کان 4 نومبر تائين وچلسن اوڀر نيس هفتي جي سلسلي ۾ تاريخ 3 نومبر 2016 تي NCPSSL جي مالي مدد سان ايشوري جيوت بخشاڻي حال ۾ هڪ ننڍو سيمينار ڪيو ويو. جنهن ۾ ڊاڪٽر ومي سڌارنگاڻي، شري اوڪيش ڪنٽري، شري مهيش ڪلواڻي، ڪومل ديالاڻي، سيمما گُر ناڻي ۽ سنگيتا ڪلواڻيءَ هيٺين وڃين تي پنهنجا پنهنجا ويچار پيش ڪيا.

1. جيون ۾ اخلاق جي اهميت - ڊاڪٽر ومي سڌارنگاڻي
2. پرشتاچار کي تڙي ڪيڏن ڪنهنجي جوابداري - اوڪيش ڪمار ڪنٽري
3. پرشتاچار جو سُرو - مُلڪي ترقيءَ ۾ رنڊڪ - مهيش ڪلواڻي
4. ڇا اسان پنهنجي مُلڪ سان ايماندار آهيون - ڪومل ديالاڻي
5. مُلڪي وڪاس ۾ اخلاقي مُلهن جي اهميت - سيمما گُر ناڻي
6. پرشتاچار روڪڻ ۾ عام ماڻهوءَ جو يوگان - سنگيتا ڪلواڻي

مٿين وڃين تي آيل مهمانن مان به ڪيترن ئي پنهنجا ويچار پيس ڪيا. سيمينار جي ڪارروائي هلائي شري ڪمل نهالاڻي.

6 نومبر تي سنڌالاجيءَ ۾ مڪاني ڪلاڪارن گرونانڪ جا گرواڻيءَ مان شبد ۽ ٻيا ڇهن ڳائي گروجن جو جنم اُتسو ملهائيو.

9، 10 ۽ 11 نومبر 2016 تي آڊيٽور ۾ سوامي ليلاشاهه ورسيءَ جو ميلو لڳو. ميلي ۾ هميشه جيان سامو هڪ شاديون ٿيون، جڳيا پاتا ويا. هميشه جيان سنڌالاجيءَ پاران اسٽال ڪوليو ويو. اسٽال ۾ سنڌي ڪتاب، آڊيو ويڊيو سي. ڊيون، سنڌ جا نقشا، سنڌي سڪڻ جا ڪتاب، ڊڪشنريون به رکيون ويون هيون. ميلي تي آيل ماڻهن ڪافي چاهه ڏيکاريو. کين سنڌي ساهت، سنگيت ۽ سنسڪرتيءَ جي ڪافي جان ملي. ڪافي وڪرو به ٿيو.

سنڌالاجيءَ گذريل ڏهن ورهين ۾ 50 ايڪانڪي ناٽڪ اسٽيج تي آڻي هڪ اُٺو ڪو رڪارڊ قائم ڪيو آهي. هنن 50 ناٽڪن ۾ 50 نوان اداڪار اڀري آيا آهن. انهن سڀني اداڪارن جو سمن ڪرڻ لاءِ 24 ڊسمبر تي پريو درشن حال ۾ هڪ خاص پروگرام ڪري هنن کي شيلڊ عطا ڪئي ويئي. ان موقعي تي به ناٽڪ منگهارام ملڪاڻيءَ جو 'پريت جي ريت' ۽ چمن شرما جو 'مطلق' ناٽڪ به درشڪن کي ڏيکاريا ويا.

1 جنوري 2017 آر توار ڏينهن سنڌي ادب جي اوائلي چوڻياريءَ مان برڪ اديب پرمانند ميورام جي 150 جنم شتابديءَ جي سلسلي ۾ مرڪزي ساهت اڪادمي ۽ سنڌالاجيءَ جي گڏيل سهڪار سان سنڌالاجيءَ جي ايشوري جيوٽ بخشاڻي هال ۾ رکيل سمپوزيم ۾ مڪاني اديبن پرمانند ميورام جي شخصيت ۽ ساهت تي ڀرپور روشني وڌي. سمپوزيم جو ڪنوینر هو برڪ اديب پريم پرڪاش.

نئشنل بوڪ ٽرسٽ نئين دهليءَ طرفان هن سان 7 جنوري کان 15 جون 2017 تاريخ تائين 9 ڏينهن جو پرگني ميدان تي وڏو شاهي ڪتابن جو ميلو لڳو جنهن ۾ دنيا جي ڪيترن وڏن پبليڪيشن حصو ورتو.

ان ميلي ۾ سنڌالاجي پڻ هر ڀيري وانگر حصو ورتو ۽ گهڻي تعداد ۾ ڪتاب، ڊڪشنريون آڏيو ويڊيو سي. ڊيز، چارٽ، پوسٽر-نقشا سنڌي سکڻ جا ڪتاب رکيا ويا.

اسٽال تان ڪيترن سنڌي توڙي غير سنڌي ليکڪن، ودوانن، عام پانڪن ڪجهه نه ڪجهه خريد ڪيو ۽ سنڌالاجيءَ جي ڄاڻ حاصل ڪئي. سڀني آيلن کي پرچار لاءِ بليٽن ۽ بروشر گفت طور ڏنو ويو.

هن ميلي ۾ ڪافي سٺو وڪرو ٿيو. بوڪ اسٽال جي جوابداري مڪيش تلوڪاڻي ۽ ر ڪشا تلوڪاڻيءَ سنڀالي.

7-8 جنوري 2017 تي مرڪزي ساهت اڪادميءَ جي سهڪار سان سنڌالاجيءَ طرفان نوجوان ليکڪن جو ٻن ڏينهن جو سيمينار، شري پريم پرڪاش جي نگرانيءَ هيٺ ٿي گذريو. ڪل 18 نوجوان اديبن، جن مان 12 ٻاهران آيل هئا، پنهنجون رچنائون ۽ تبصرا پڙهيا. آخر ۾ پريم پرڪاش هر اديب جي رچنا تي وستار سان ڳالهائيندي رچنائون جون خاميون ۽ خوبيون ڪڍي سندن رهنمائي ڪئي.

28-29 جنوري 2017 تي برڪ سنڌي شاعر دادا هري دلگير جي جنم شتابدي اٺسو جي سلسلي ۾ مرڪزي ساهت اڪادمي ۽ سنڌالاجيءَ طرفان ٻن ڏينهن جو سيمينار ايشوري جيوٽ بخشاڻي هال ۾ رکيو ويو. ڪافي اديب ٻاهران به اچي سهيڙيا. دلگير صاحب جي جيوٽ شخصيت ۽ ساهت تي وستار سان اوڪ ڊوڪ ٿي. سندس رچيل ڪتابن جو نمائندو به رکيو ويو. هن سيمينار جي ڪاميابيءَ جو جس شري پريم پرڪاش کي آهي.

5 فبروري 2017 آر توار ڏينهن ماهوار صوفياڻي چوڻڪيءَ ۾ ممبئيءَ کان خاص آيل شاستر به سنگيت جي گايڪ ڪلاڪار شري مڌوڪر واڌواڻيءَ پنهنجي مڌر آواز ۾ سنڌي گيت ڪلاسيڪي انداز ۾ ڳائي، 100 کان مٿي درشڪن کي جادوءَ جي اثر هيٺ آڻي ڇڏيو. گيتن ۾ سرگم، پلٽا، آلاپ سندس گائڪيءَ جي خاص سڃاڻپ هئي. طبلي تي کيس سنگت ڏني شري شنڪر ٻاروت. 5 مارچ 2017 تي مهيني جي پهرئين آر توار تي درشڪن کي سنڌي فلم 'نئون جنم' ڏيکاري ويئي.